

Jebron LITURGIE

VIERINGEN VAN 28 maart 2024: WITTE DONDERDAG

Thema: MENS VOOR DE MENSEN ZIJN

Over betrokkenheid en verbondenheid, door gestalte te geven aan de NAAM van DE ENE, de BEWOGEN NABIJE.

Deze viering gaat door op donderdag 28 maart om 20 uur in de Werfkapel

1. Welkomwoord

Iedereen van harte welkom bij het begin van onze Paasdriedaagse. We hebben er met de liturgiegroepen voor gekozen om tijdens deze drie vieringen stil te staan bij de drie kernelementen van het leven van Jezus:

- zijn manier van leven, hoe hij in het leven stond en met de mensen omging, samengevat in de voetwassing waar we vandaag bij stilstaan
- hoe de machten omgegaan zijn met zijn levenskeuzes: zijn kruisiging op Goede Vrijdag
- hoe zijn manier van leven, vanuit zijn verrijzenis een blijvende invloed heeft gehad tot vandaag, op Pasen.

Die manier van leven willen we in onze tijd plaatsen door stil te staan bij de levens van drie vrouwen en drie mannen wiens levensloop vele parallellen vertoont/vertoonde met die van Jezus. Op Witte Donderdag willen we stilstaan bij hun betrokkenheid op hun medemensen, op Goede Vrijdag kijken we naar hoe ze daarvoor door de machtshebbers zijn gestraft en op Pasen willen we de blijvende impact van hun keuzes op de maatschappij van vandaag belichten.

Heel opmerkelijk en deugddoend bij onze zoektocht naar namen was dat we helemaal geen moeite hadden om namen te vinden, we hebben erg moeten selecteren om er maar zes over te houden. Die ervaring is hoopvol en geeft vertrouwen dat onze wereld nog vele bronnen van nieuw leven telt. Trouwens dat is geen feit van enkel vandaag.

In de Joodse traditie springt een combinatie van twee Hebreeuwse letters in het oog: de lamed en de waw. Hebreeuwse letters hebben getalswaarde. De lamed is dertig en de waw is zes. De combinatie lamed-waw levert het getal zesendertig op. En volgens een joodse traditie telt elke generatie zesendertig tsaddikiem, 'rechtvaardigen'. Wie dat zijn, weten we niet. Ze zijn voor onze ogen verborgen. Maar ze zorgen ervoor, door wat ze doen, het goede en menswaardige dat zij volbrengen, dat de wereld niet weg kantelt, de afgrond in voorgoed.

Een paar van die tsaddikiem, rechtvaardigen willen we dus in onze vieringen aanwezig brengen om hun leven te spiegelen aan dat van de Ene, de Bewogen Nabije die we als Vader, Moeder, Broeder en Zuster en levengevende Geest hier aanwezig weten.

2. Lied: Mensen worden steeds aan mensen toevertrouwd (Liedboek p.35)

3. Bij wijze van gebed: Psalm 1 (Huub Oosterhuis (in 50 Psalmen vrij))

<p>Goed is dat je niet doet wat slecht is niet achter oplichters aan loopt niet met Ploert en Schender heult niet je schouders ophaalt 'ploert en schender, ach zo is de wereld'.</p> <p>Goed is dat je goede woorden overweegt en wil: heb je naaste lief die is als jij de vluchteling, de arme, doe hen recht. Prent ze in het hart van je verstand, die woorden zeg ze voor je uit</p>	<p>gezegend ben je</p> <p>een boom aan stromen levend water vruchten zul je dragen blad dat niet vergeelt het zal je goed gaan.</p> <p>Oplichter ongezegend zal je zijn. Een storm steekt op je waait de leegte in.</p>
--	---

4. Wij noemen de namen van enkelen van de velen

Korte situering van de levens van zes mensen, die we noemen in chronologische volorde.
Na elke naam zingen we het refrein van **Mens voor de mensen zijn** (Liedboek p. 8)

Tamar – verhaalpersonage uit Genesis 38

Stamvader Juda vond een vrouw voor zijn eerstgeborene ER. Haar naam was TAMAR. ER sterft en laat zijn weduwe kinderloos achter. Dan zegt Juda tot zijn tweede zoon Onan dat hij een zwagerhuwelijk moet aangaan met Tamar, de kinderloze weduwe van zijn broer. Maar Onan weigert zijn plicht na te komen en laat zijn zaad verloren gaan op de aarde. Omdat hij de solidariteit met zijn broeder verbreekt, sterft ook Onan.

Dan zegt Juda tot Tamar, zijn schoondochter: zet je als weduwe neer in het huis van je vader, totdat mijn derde zoon Sela groot is. Maar als Sela oud genoeg is geworden om met haar te trouwen komt Juda zijn belofte niet na. Dat wil Tamar niet laten gebeuren.

Ze verschalkt Juda door haar gewaden van haar weduwstaat te verwisselen met een sluier en zich ergens neer te zetten langs de weg waar ze weet dat Juda zal langs komen. Juda ziet haar aan voor een hoer. Hij wil met haar seks wil hebben. Zij vraagt hoe hij haar zal betalen en hij belooft haar een geitenbok te schenken. Als onderpand vraagt zij zijn zegelring, zijn halssnoer en zijn staf. Hij geeft het haar en komt bij haar binnen, en zij wordt zwanger van hem. Wanneer Juda de volgende dag zijn dienaar op weg stuurt met de geitenbok om zijn onderpand terug te krijgen vindt zijn dienaar de vrouw niet meer langs de weg.

Pater Damiaan

Hij werd als Jozef De Veuster op drie januari 1840 geboren in het Vlaams-Brabantse Tremelo. Zijn ouders hadden het redelijk goed. Ze runden een landbouwbedrijf dat handel dreef in graangewassen. Hij hielp zijn vader vaak op de boerderij, maar gaf al vlug te kennen dat hij in

navolging van zijn oudere broer Auguste eigenlijk priester wou worden. In oktober 1863 verkreeg hij onverwachts toestemming om samen met enkele andere seminaristen te vertrekken naar Hawaï. Hij startte vrijwel onmiddellijk met het bestuderen van het Kanaks, de lokale taal. In de negentiende eeuw telde de Hawaïaanse archipel heel wat lepralijders. Om besmetting tegen te gaan werden de melaatsen ondergebracht op het afgelegen eiland Molokai, weliswaar bevoorrad met voedsel, drinkwater en de levensnoodzakelijke voorzieningen, maar gespeend van medische en spirituele bijstand. In mei 1873 zette Pater Damiaan voet aan wal in de melaatsennederzetting. Zijn komst betekende een keerpunt voor de leprakolonie. Damiaan bouwde scholen, legde wegen aan en was tegelijkertijd priester en ziekenverzorger.

Adolf Daens

Adolf Daens werd geboren op 18 december 1939 en sterft op 14 juni 1907.

Hij gaat naar het jezuïetencollege in Aalst en treedt in bij deze orde, die hij nadien verlaat om in het seminarie van Gent zijn priesterstudies verder te zetten. Hij zal na zijn priesterwijding in enkele scholen lesgeven. Via zijn broer Pieter die drukker is, komt hij in contact met de schrijnende situatie van de Aalsterse arbeiders: uitbuiting, lage lonen, kinderarbeid en meestal mensonwaardige huisvesting. Wat hij om zich heen ziet, komt fundamenteel in botsing met zijn evangelische beweging. Wij kennen zijn levensinzet voor deze verpauperde mensen. Een inzet die zich niet beperkt tot zogenaamde christelijke liefdadigheid, die vaak de maatschappelijke structuren van onrecht ongemoeid laat, maar die hij ook structureel vertaald wil zien. Daarom sticht hij samen met zijn broer een soort van verzetsbeweging en kiest hij ervoor om een politiek mandaat op zich te nemen, wat hem in conflict brengt met de 'katholieke' partij.

Roza Parks

Roza Parks is in Amerika beroemd geworden vanwege een op het oog klein, maar toch veelbetekenend voorval dat zich voordeed op de avond van 1 december 1955. Na het werk, ze werkte als naaister, pakte de toen 42-jarige Rosa Parks de bus en ging zitten op een vrije stoel, die echter gereserveerd was voor blanke reizigers. Parks was moe en blij dat ze even kon uitrusten. De bus raakte echter steeds voller en na enige tijd waren alle stoelen bezet. Een medepassagier verzocht haar hierop haar stoel af te staan aan een blanke reiziger want zwarten waren in die tijd verplicht hun plaats af te staan aan blanke medeburgers. Rosa Parks weigerde echter. Ze bleef zitten waar ze zat. Ze was van mening dat ze net zoveel rechten had om op die stoel te zitten als een blanke passagier. Voor de wet lag dat echter anders. Refrein.

Malala Yousafzai

Malala is geboren in 1997, was de dochter van een leraar, en werd bekend vanwege haar strijd opdat ook meisjes naar school zouden mogen gaan. In 2009, op elfjarige leeftijd, verwierf ze bekendheid toen ze onder het pseudoniem Gul Makai, wat korenbloem betekent, een weblog bijhield op de website van de BBC. In de vorm van een dagboek schreef ze over de gewelddadigheden van de Taliban in de Swatvallei in Pakistan, waar sinds de machtsovername door de Taliban in 2007 meisjes worden uitgesloten van school en ook veel andere mensenrechten worden geschonden.

Aleksej Navalny

Aleksej werd geboren op 4 juni 1976 in Butyn, Rusland en sterft op 16 februari 2024 in Charp, Rusland. Hij behaalde een diploma in Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit van de Vriendschap der Volkeren in Moskou en specialiseerde zich verder in de financiële wereld.

In 2000 sloot Navalny zich aan bij de Russische Verenigde Democratische Partij Jabloko en wordt voor die partij in 2002 verkozen als regionaal raadslid van de afdeling Moskou. Sinds 2009 kreeg hij bekendheid in de Russische Federatie en de media, als een criticus van de corruptie in Rusland en in het bijzonder van de Russische president Vladimir Poetin.

Aanvankelijk was hij ook een Russische nationalist, die akkoord ging met de annexatie van de Krim.

Hij gebruikte zijn LiveJournalblog om massademonstraties te organiseren tegen corruptie en machtsmisbruik en voor een democratische rechtstaat. In een interview met Reuters in 2011 voorspelde hij dat het politieke systeem van Poetin zodanig was verzwakt door corruptie dat Rusland binnen de vijf jaar een revolutie in de stijl van de Arabische Lente zou kunnen krijgen. In 2012 omschreef The Wall Street Journal hem als "de man die door Vladimir Poetin het meest gevreesd wordt".

De laatste jaren van zijn leven ontpopte hij zich als een hedendaagse profeet met bijbelse allures. Hij was het grootste deel van zijn leven een radicale atheïst – in de lijn van de ideologie van de Sovjet Unie – maar de laatste jaren van zijn leven ontdekte hij de grote waarde van een authentiek evangelisch geloof en spiritualiteit, waarin hij de kracht vond om trouw te blijven aan zijn inzet.

5. Lied: Van grond en vuur (Liedboek p.52-53)

6. Schriftlezing: Johannes 13 (verhaal van de voetwassing)

Voor het feest van het Pesach,
als Jezus weet dat zijn uur gekomen is om uit deze wereld over te gaan naar de ENE, die hij
Vader noemde,

betoont hij, die solidair is geweest met de zijnen de zijnen in de wereld,
hun ook zijn solidariteit tot aan de voleinding.

Zo geschiedt het tijdens de maaltijd:

als de uiteenwerper, aangesproken als de satan,
het hart van Judas Simonszoon Iskariot in zijn macht heeft genomen,
en hem heeft overtuigd Jezus te verraden.

Jezus weet dat de ENE hem alles in de handen heeft gegeven
en dat hij van bij God gekomen is en tot God terug zal gaan.

Hij richt zich op van de maaltijd,
legt zijn kleren af, neemt een linnen doek en omgordt zich daarmee.

Vervolgens giet hij water in het wasbekken
en begint de voeten van de leerlingen te wassen
en af te drogen met de linnen doek waarmee hij omgord was.

Dan komt hij bij Simon Petrus;

die zegt tot hem: heer, gaat ú mij de voeten wassen?!

Jezus antwoordt en zegt tot hem:

wat ík doe, daar heb jij nu nog geen weet van,

maar na de dingen die gaan geschieden, zul je het herkennen en begrijpen.

Petrus zegt tot hem: u zult mij de voeten niet wassen, tot in de eeuwigheid niet!

Jezus antwoordt hem: als ik je niet de voeten mag wassen, heb je geen deel aan mij!

Simon Petrus zegt tot hem:

heer, niet alleen mijn voeten, nee, ook de handen en het hoofd!

Jezus zegt tot hem: wie een bad heeft genomen

hoeft zich, behalve de voeten, niet meer te laten wassen, nee, die is geheel rein;

en jullie zijn rein,- echter niet allen!

Want hij wist wie hem zou prijsgeven;

daarom zegt hij 'jullie zijn niet allen rein'.

Wanneer hij hun dan de voeten heeft gewassen

neemt hij zijn kleren terug en gaat hij weer aanliggen;

hij zegt tot hen: herkennen en begrijpen jullie wat ik aan jullie heb gedaan?

Jullie die mij 'leermeester' en 'heer' noemen,

Jullie zeggen dat goed, want ik bèn dat.

Als dan ík, de heer en leermeester, jullie de voeten was,

worden ook jullie uitgedaagd elkaar de voeten te wassen;

want ik heb jullie een voorbeeld gegeven

opdat, zoals ík aan jullie gedaan heb ook jullie zullen doen!

Amen, amen, ik zeg jullie: geen dienaar is groter dan zijn heer

en geen afgezant groter dan wie hem stuurt;

Als jullie deze dingen weten,

gaan jullie dan op weg om deze dingen ook te doen!

Na dit wondere gebeuren, gaat Judas Simonszoon Isjkariot onmiddellijk naar buiten.

Toen werd het nacht en duisternis viel op de aarde.

Moment van stilte

7. Kort commentaar bij deze lezing.

De zes namen die we hebben genoemd zijn krachtige getuigen van de weg van solidariteit, die deze mensen krachtig hebben voorgeleefd.

De wegen van Rosa Parks, Pater Damiaan, Malala Yousafzai, Priester Daens, Tamar en Alexej Navalny en van vele anderen nodigen ons uit om naar wegen te zoeken hoe wij in deze samenleving en tijd solidaire wegen kunnen gaan, **ook naar elkaar toe als gemeenschap.**

We willen ons in het gedeelte rond de tafel vooral richten op onze eigen Jebrongemeenschap en onze houding tegenover elkaar. Deze viering laat ons aanvoelen hoe we ons kunnen laten dragen door een verankerde en diep gewortelde spiritualiteit die verwoord wordt door Jan Van Kilsdonk:

Het enige beeld van God is de mens.

Niet de abstracte mens, niet een denkbeeld van de mens, maar de concrete mens,

*jij, met je haar, met je ogen, met je lippen en je mond,
met je borsten, je schoot en je zaad, met je zonnige en met je schurftige huid,
beeld van God, de enige plek van openbaarwording van God.
Wanneer ik je aankijk – of liever, wanneer jij mij aankijkt –
niet via het loket of over de toonbank, maar in een bescheiden ritseling van het
menszijn,
als je blik vraagt om herkenning, om een kleine dienst,
maar die de kern van je menszijn raakt,
dán is die blik een onweerstaanbaar of liever onontkoombaar appel op mij.
Die blik is de plek van openbaarwording van God.
God is nergens anders, God is echt nergens anders.
Overal elders waar ik God zou zoeken, is een alibi, een ontsnapping, een verdoving,
een uiterst ingewikkelde begoocheling.
God is nergens anders dan in de absoluteheid van die blik.*

8. Lied: Hier wordt het land gezocht (Liedboek p. 17)

9. Tafelgebed (Tafelgebed 17)

10. Delen van Brood en Wijn

11. Onze Vader om samen te bidden (tekst van Seppe Yperman)

Onnoembare, door Jezus genoemd: “Onze Vader”,
bij wie wij kind aan huis zijn, aanvaard omdat wij er zijn.

Wij bidden:

Dat in ere wordt gehouden Jouw naam:

“Ik zal er zijn voor u”.

Dat velen deze naam waar maken,
in woord en daad.

Dat wij meer en meer worden Jouw volk:

mensen in vrede,

die elkaar recht doen en lief hebben

en zorgzaam omgaan met de aarde.

Dat ons mededogen

geworteld mag zijn in Jouw gunnende liefde.

Geef ons - en alle mensen –

al wat wij nodig hebben om te bestaan

tot morgen:

brood, waardigheid, levensadem.

Als wij verzoening nastreven en schulden kwijtschelden,

laat ons dan Jouw vergeving ervaren.

Als wij op weerstanden botsen,
laat ons dan staande blijven
en verder gaan in vertrouwen op Jou.
En laat de macht van het kwaad
nooit het laatste woord hebben,
want Jij bent onze hoop en onze kracht,
vandaag en alle dagen. Amen.

12. Vredeswens (voorafgegaan door het lied: **Ik zoek de plaats** – Liedboek p. 32)

13. Slottekst

Op deze Witte Donderdag hebben we mogen ervaren wat Huub Oosterhuis zo mooi in zijn psalmvertaling verwoordt:

het is goed om met zusters en broeders samen te zijn,

één van hart en geest maar niet enggeestig in een zelfgenoegzame cocon.

We beseffen in het diepste van ons hart hoe we mekaar als lichtstraal te midden van de verscheurdheid nodig hebben.

En we willen dit tenslotte bevestigen met een ook wel bijbels georiënteerde tekst van Maud Vanhauwaert waarin ze haar verlangen naar het in standhouden en herbevestigen van de droom van verbondenheid uitspreekt.

Wij, hier, nu, ja!

En ach, misschien zullen er ooit bergen rijzen,

valleien splijten tussen ons in,

zullen wij met rookpluimen moeten seinen:

weet je nog: daar, toen, wij, toch!

Maar zolang we niet vergeten dat er een moment was in ons leven waarop we dachten:

dit en voor eeuwig, dit heden is een Eden

vinden wij ons wel weer in elkaar

en zal ik denken aan wat je ooit, onbewaakt, tegen mij zei,

je had het in oude psalmen gelezen:

aan u gebonden ben ik vrij.

14. Slotlied: Mens voor de mensen zijn (Liedboek p. 8)

15. We verlaten in stilte de kapel